

Beáta, Tolnai Ottó, Domonkos István, Sziveri János stb. által meghatározott „régí-új” lapnak.

A kiterjedt médiatevékenységet folytató *Ex Symposion* figyelme – hiába szerkesztik Magyarországon szívében – eredetét, kulturális gyökereit, „jogelőd lapját” tiszteletben tartva erősen figyel a volt Jugoszlávia területén élő magyarok sorsára, artikulálja a „kisebbségiség” helyi jellegzetességeit – mint pl. a 2013-ban megjelent 82. lapszám, amely az akár ironikusként is olvasható *Exjugó lexikon* alcímet viseli, és számos alkotást tartalmaz Bozsik Péter, Nóvé Béla, Vágvölgyi B. András, György Péter stb. tollából, de lapjain szerepel az 1991-ben szintén külföldre (Dublinbe) távozott Dejan Novačić, de a fiatal Marko Čudić is.

Az *Ex Symposion* tehát egyszerre győz le földrajzi és kulturális távolságokat az együtt ünneplés, egy értékekben gazdag *szüm-*

poszion égisze alatt, és tart fenn akár ironikus távolságot is a múlt traumatikus eseményeivel szemben – amely távolságot természetesen értelmezhetünk úgy is mint az értelmező áttekintéshez szükséges diskurzív és pragmatikai distanciát.

Hasonlóan játékos-ironikus értelmezésekre is nyitott cím a 2014-ben megjelent *Cigányút* alcímű lapszám, amelyben Józsa Márta, Babarczy Eszter, Géczi János, de Adrian-Nicolae Furtună tollából is olvashatunk kiváló írásokat. A romaszakértő Furtună lapszámba történő meghívása, a szerb, horvát szerzők rendszeres szerepeltetése azt érzékelteti, hogy ez a folyóirat valódi *szümposzió*nként működik: olyan „lakomaként”, ahol egy asztal mellett ülve ünneplik Európát a többségiek és a kisebbségiek. És egy nyelven kommunikálnak: a megértő közvetítés nyelvén.

Péter Árpád

NAGY PÁL ÜZENETE A SZÉKELY MEZŐSÉGBŐL

■ A marosvásárhelyi napilap irodalmi-művészeti melléklete, az 1195. számához érkezett *Múzsza* a 92. életévében elhunyt Nagy Pált búcsúztatja. A mezőségi szórványfaluban született kritikus, irodalomtörténész, szerkesztő és közíró pályáját áttekintve Bölöni Domokos – aki baráti közelségből figyelhette az alkotói pályája időskori kiteljesedését – arra hívja fel a figyelmünket, hogy Nagy Pál érdeklődésének két állandó témaköre volt: a nyelvi szórványosodás és az anyanyelv romlása.

„A Székely Mezőség egy kis falujában, Mezőkölpényben születtem, nem messzire Marosvásárhelytől – olvasható az író egyik valóságában. – Ott cseperedtem fel, édesapám ott volt református kántortanító. Ennek a falunak a közösségében és a szomszéd falvaknak az ismeretében ragadt meg bennem a szórványkérdés iránti máig tartó komoly, mély érdeklődés. Ez abban is megnyilatkozott s megnyilatkozik talán manapság is, hogy irodalmárként, nem utolsósorban ennek a tájnak, ennek a szomorú, szépségekben oly gazdag világnak, a mezőségi magyar szórványvilágnak az embereit, fróit, jeles személyiségeit különös szeretettel kutassam föl a múltból, mutassam föl a jelenben. Így kötődött sűrűn tartó barátságom Sütő Andrással, aki a mezőségi magyar szórványvilág közepéről, Pusztakamarásról indult el világhódító útjára, így kapcsolódtam hozzá a Mentor Kiadó jóvoltából Wass Alberthez. [...] Így érdekelt mindig például Kiss Jenő kolozsvári köl-

tő lírája, költői világa, és írtam is róla – s tovább sorolhatnám a jeles neveket. Váltig állítom, hogy a szórványkérdés a romániai magyarság legsúlyosabb, legkomolyabb, legmélyebb problémája a jelenben, és az lesz még inkább a jövőben. Szórványnak lenni Erdélyben, szórványnak lenni a Mezőségen, de nemcsak ott, hanem Dél-Erdélyben, Déva, Fogaras környékén, akárhol: történelmi kihívás. Ezt igyekeztem s igyekszem úgy, ahogy tudtam, s ahogy tudom, a magam szerény tehetségével tudatosítani és szolgálni. Amíg még mozgatni tudom a tollamat, a kezemet, addig váltig és továbbra is megmaradok ennek a szórványkérdésnek a bűvkörében, mert ez valóban mélyen hozzám tartozik.”

Sütő András írta le Nagy Pál munkálkodását méltatva: „A legfőbb ítéshoz nevezett utókorral szembeszállni nem lehet. Segíteni viszont az eligazodásban: az írástudók mindenkori kötelezettsége.”

Az érthető, az egyenes, a tiszta beszéd megszállottja volt ez az „eligazító” írástudó. A Tamási Áron közírásában és levelezésében otthonos szerkesztő (*Szellemi őrségben* – 2001; *Emberi szavak* – 2003; *Kedves otthoniak* – 2006; *Ölelő szeretettel* – 2008) maga is a szellemi őrőség kilátóján érezte jól magát, és ölelő szeretettel igyekezett segítségére lenni a mikrofilológia útvesztőiben elakadó fiatalabb kartársainak. (*Múzsza – Népiúság-melléklet. Szerkesztette Nagy Miklós Kund. 2015. szeptember 12.*)

Cs. P.